

KATONAINK

A NAGY IDŐK KÉPEI
BILDER AUS GROSZER ZEIT
SLIKE IZ SVJETSKOG RATA · OBRAZY Z VELKÝCH DOB
OBRAZY Z WIELKICH CZASÓW · CHIPURI ŞI ICOANE DIN RĂSBUI
LA GUERRE ILLUSTREE · PICTURES OF THE WAR

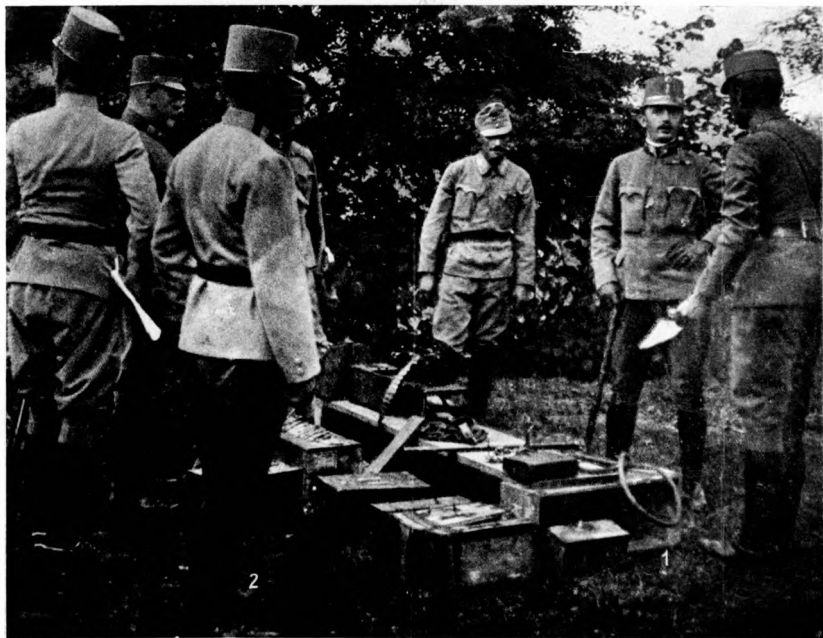
Maschinengewehr mitten im Kampf. (Augenblicksaufnahme aus dem Gefecht.) — Gépfegyver az ütközet hevében. (Csatateri pillanatfelvétel.) — Puščani stroj u boju. (Momentna snimka sa bojišta.) — Strojni puška za boje. (Momentni snimek z boje.) — Karabinu maszynowy w walce. (Momentalne zdjęcie podczas walki.) — Mitralieră în tolu luptei. (Fotografie instantanee din luptă.) — Mitralleuse en plelu combat. (Instantanee prise du combat.) — Machine-guns in fight. (Picture taken from the battle.)

Thronfolger Erzherzog Karl Franz Josef und Korpskommandant FML. Hofmann. — Károly Ferenc József kir. herceg trónörökös Hofmann altábornagy hadtestparancsnokkal. — Prijestolonasljednik nadvojvoda Karlo Franjo Josip i zborni zapovjednik FML. Hofmann. — Následník trůnu arcivévoda Karel František Josef a velitel sborový, polní podmaršálek Hofmann. — Nastepca trůnu arcyksláze Karol Fran-

czek József I komendant korpusu marsz. poln. pof. Hofmann. — Moștenitorul de tron arhiducele Karl Franz Josef și comandantul de corp mareșalul locotenent Hofmann. — Le prince héritier archiduc Karl Franz Josef et le commandant d'un corps d'armée général-lieutenant Hofmann. — The Heir-apparent Archduke Karl Franz Josef and the lieutenant-general Hofmann, commander of an army-corps.

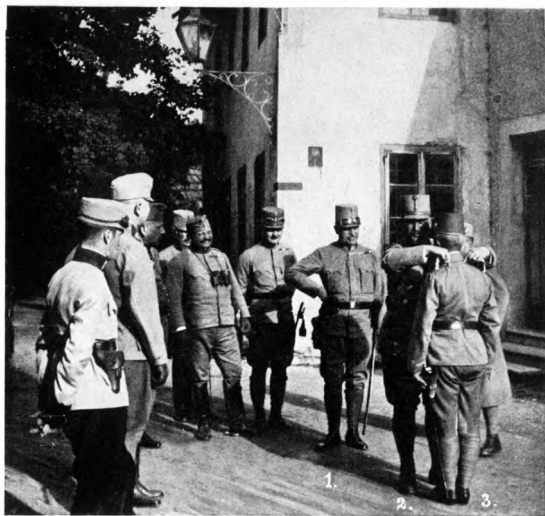
Der Thronfolger (1) besichtigt die Kriegsbeute beim Korps Hofmann (2). — A trónörökös (1) Hofmann (2) altábornagy hadtesténéél megtekinti a hadi zsákmányt. — Prijestolonasljednik (1) razgledava ratni plen kod Hofmannovog (2) zbora. — Následník trůnu (1) přehlídá válečnou kořist u sboru Hofmannova (2). — Nastepca trůnu (1) ogląda zdobycz wojenną korpusu Hofmanna (2). — Moștenitorul de tron (1) cercetează prada de război la corpal de armată al lui Hofmann (2). — Le prince héritier (1) examine la proie de guerre au corps d'armée Hofmann (2). — The Heir-apparent (1) inspecting booty of the Hofmann (2) army-corps.

Kriegsminister FZM. Ritter von Kroatin (×) im Felde. — Kroatin (×) lo-
 vag tábornagy hadügy-
 miniszter a harcstéren. —
 Ratni ministar FZM. vitez
 von Kroatin (×) na bojištu.
 — Ministr války, polní
 zbrojmistr rytíř sl. Kroa-
 tatin (×) v poli. — Mini-
 ster wojny Jen. zbrojmistrz
 von Kroatin (×) w polu. —
 Ministrul de rășbolu gene-
 ralul de artilerie Ritter
 von Kroatin (×) pe câmpul
 de rășbolu. — Le minis-
 tre de la guerre général
 d'artillerie Ritter von Kroa-
 tatin (×) au champ de
 bataille. — The minister
 of war, master of the ord-
 nance von Kroatin (×)
 on the battle-field.

Kriegskameraden in den Alpen. — Bajtársak az Alpések közt. — Bojní druhovi u Alpama. — Váleční druhové v Alpách. — Towarzystwo
 wojenni w Alpach. — Camarazi de rășbolu în Alpi. — Camarades de guerre dans les Alpes. — Comrades of war in the Alps.

Dekorierung des G.M. Fernengel (3) durch den Armeekommandanten G. d. K. Rohr (2) in Anwesenheit des Ministers für Landesverteidigung Freiherrn v. Georgi (1). — Rohr (2) lovassági tábornok hadserepparancsnok a kiftüntetett Fernengel (3) vezérőrnagy mellett (1) az érdemrendet bíróságot Georgi (1) osztrák honvédelmi miniszter jelenlétében. — General konjanliétva Rohr (2) odlikuje generalmajora Fernengela (3) u prisutnosti ministra za zemaljsku obranu. — Armádni velitel gen. Jirzy Rohr (2) vyznamenává generála majora Fernengela (3) za pfitnostni ministra zemské obrany svobod. pána sl. Georgiho (1). — Udekorowane jen. majora Fernengela (3) przez głównego komendanta armii jen. konnyej Rohra (2) w obecności ministra obrony krajowej bar. Georgiego (1). — Decorarea generalului-maj. Fernengel (3) decătră comandantul de armată gener. de cav. Rohr (2) în prezența ministrului pentru apărarea țării contele Georgi (1). — Décoration du général-major Fernengel (3) par le commandant d'armée général de cav. Rohr (2) en présence du ministre pour la défense nationale baron de Georgi (1). — Decoration of major-general Fernengel (3) by the army commander gen. of caval. Rohr (2), baron Georgi (1), the ministre for national defense being present.

Tragtiere am Passo di Paradiso. — Teherhordó állatok a Paradiso hegyszoros bejáratainál. — Továrono blago u klanec di Paradiso. — Soumáti v průsmyku di Paradiso. — Juczne zwierzęta w paradyskiej przełęczy. — Mágari pe Pasul Paradisului. — Muets au Pas du Paradis. — Mules in the Passo di Paradiso.

Armeegruppenkommandant G. d. I. von Kövess. — Kövess gyalogsági tábornok hadsergejantparancsnok. — Zapo-
vjedak vojne grupe g. p. pl. Kövess.
— Velltel armádai skrupny generál
pěchoty št. Kövess. —

Komendant grupy Armii Jen. piechoty
Kövess. — Comandantul unui grup de ar-
mată generalul de inf. de Kövess. — Le
commandant d'un groupe d'armée gé-
néral d'inf. de Kövess. — Commander of an
army-group general of infantry Kövess.

Sedmogradska pješaka pukovnija broj
31. pred Ivangorodom u pričuvi. —
Postaveni v záloze sedmihradského
pěš. pl. čís. 31 před Ivangorodem. —
Pozyeya rezervova sledmogradzkogo
pulku piech. No. 31. przed Deblnem. —

Poziție de rezervă a regimentului de
infanterie ardelean Nr. 31 înaltea
lui Ivangorod. — Position de réserve
du régiment transylvain d'inf. No. 31
devant Ivangorod. — Reserve-po-
sition of the Transylvanian 31st infan-
try regiment in front of Ivangorod.

Reservestellung des siebenbürgischen Infanterieregiments Nr. 31 vor Ivangorod. — Az erdélyi 31-ik gyalogezred tartalékhadállása Ivangorod előtt.

Husaren und Infanterie bei der Verfolgung der Russen. — Oroszokat üldözö huszárak és bakák. — Husari i pješništvo la proganjađu Rusi.
 — Husari a pėchota pėl pronisledovani Rusi. — Huzarzy i pėchota pėdezas pėselgu Moskalli. — Husari și infanterie la urmărirea Rușilor.
 — Hussards et infanterie à la poursuite des Russes. — Hussards and infantry pursuing the Russians.

FZM. Erzherzog Leopold Salvator und der deutsche General von Marschall im Beobachtungsstand. — Lipót Salvator kir. hereg tábornok a megfigyelőhelyen. — Nádvojvoda Leopold Salvator i njemački general von Marschall na mjestu za promatranje. — Polni zbrojmistr arcivéoda Leopold Salvátor a německý generál šl. Marschall na pozorovačím stanovíšti. — Jen. zbrojmistrz

Arcksiáze Leopold Salvator i německí generál v. Marschall na stanovisku observáčijnem. — Gener. de art. archiducele Leopold Salvator și generalul german von Marschall într'un loc de observare. — Le général d'artillerie archiduc Leopold Salvator et le général allemand von Marschall dans un affût. — Master of the ordnance Archduke Leopold Salvator and the German General von Marschall in the observing position.

Erntearbeit deutscher Soldaten in Nordfrankreich. — Němet katonák aratás közben Franciaország északi részében. — Njemački vojnlci obavljaju žetvu u sjevernoj Francuskoj. — Žnévé práce německých vojínů v severní Francii. — Żniwa niemieckich żołnierzy w północnej Francji. — Sécirulji solda[ti]lor germani în Franța nordică. — Travaux de moisson dans la France du Nord. — Harvest-labour of German soldiers in North France.

Verschönerung im
Feld. — Huszártiszt
széptlt magát a harc-
térén. — Dotjerivanje
u polju. — Zaslachová-
vání v poli. —

Toileta w polu. —
Toiletă în câmp. —
Toilette au champ
de bataille. — Ma-
king toilet in the
battle-field.

Husarenoffiziere bei der Mittagsrast. — Huszártisztok déli pihenője. — Husárisi őrszolgák a podnevnog odmora. — Husárisí dűstőjűnci za poldni prestávky. — Oficerowie huzarscy podczas odpoczynku południowego. — Oficieri husari la odihna de pranz. — Officers hussards faisant sieste. — Middy-halt of hussard-officers.

Patrouille im Tiroler Hochgebirge. — Órjárát a tiroli havasok közt. — Izvidnica u tirolskom visogorju. — Hlídká v Tyrolských veľhorách.

Patrol w tyrolskich Alpach. — O patrulă în munții înalți ai Tirolului. — Patrouille dans les hautes montagnes du Tyrol. — Patrol in the high mountains of Tyrol.

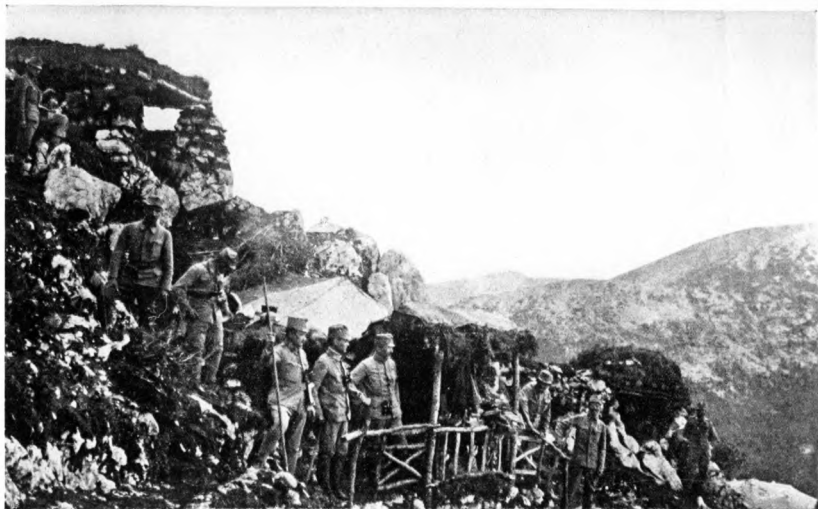

Dekorierung der Helden des Forts Hensel durch den Armeekommandanten. — A hadseregparanesnok a Hensel erődbeli kitüntetett katonák mellére tűzi az érmeket. — Zapovjednik voj-ke podjeljuje odlikovanje junacima tvrdjave Hensel. — Veltel vojska udili vyznamenáni hrdinám v pevnosti Henselu.

— Dekoracya bohaterów fortu Hensel przez głównego komendanta Armii. — Decorarea eroilor de pe fortul Hensel de către comandantul armatei. — Décoration des héros du fort Hensel par le commandant de l'armée. — Decoration of the heroes of the Hensel-fort by the army commander.

Befestigung in 2000 m Höhe. — Erődítések 2000 méternyi magasságban. — Utrde u visni od 2000 met. — Práce operátoři ve výši 2000 metru. — Fortyfikacje na wysokościach 2000 m. — Fortificații la înălțime de 2000 metri. — Fortifications sur une montagne de 2000 mètres. — Fortifications in a height of 2000 metres.

Divisionär bei seinen Leuten im Schützengraben. — A hadosztályparancsnok emberel után néz a lövészárokban. — Divisiónar kod svojih vojnika u bojnom jarku. — Divisiónár u svých vojínů ve střeleckých zákopech. — Dywizjoner u swych ludzi w rowie strzeleckim. — Un divisionnaire visitant ses soldats dans les tranchées. — The commander of a division visits his soldiers in the trenches.

In den Fels gesprengter Schützenstand. — A sziklába robbantással vájt fedezék. — Strijeljačka postava, načinjena u pećini. — Ve skále zbudované střelecké postavení. — W skále wysadzonej pozycyi strzeleckiej. — Un tranșeu clădit într'o spărtură de stâncă. — Tranchée construite dans une roche sautée. — Shelters made by explosions in the rocks.

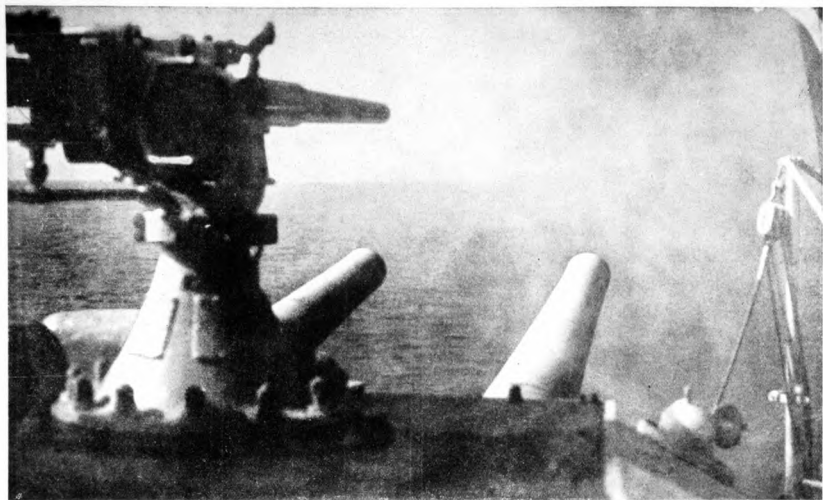
Am Plateau von Doberdo. — A doberdói fensík. — Na visoravni Doberdo. — Na rovině Doberdské. — Na plaskowgórzu Doberdo. — Pe platou dca Doberdo. — Au plateau du Doberdo. — On the tableland of Doberdo.

Bosnische Soldaten. — Bosnyák katonák. — Bosanski vojinci. — Bosenski vojnovci. — Bośniacy żołnierze. — Soldati din Bosnia. — Soldats de la Bosnie. — Bosnian soldiers.

Ich hatt' einen Kameraden ... — Volt egy pajtásom ... — Imadoh druga ... — Měl jsem věrného druha ... — Miałem ja towarzysza ...
— Camerazi credincioși ... — Camarades fidèles. — True comrades.

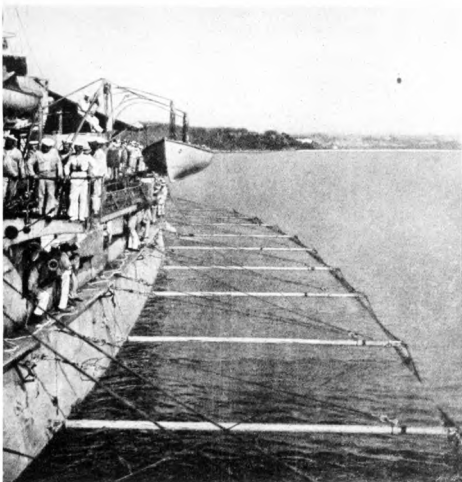

Salve aus Doppeltürmen der Radetzkyklasse. — Sortüz egy Radetzky típusú hadihajó kettőstornyából. — Topovska salva sa oklopnih tornjeva ratnog broda razreda Radetzky. — Hromadný výstřel z dvojitých věží soustavy Radeckého. — Salva z podwójnych wież klasy Radeckiego. — O salvă din turnurile duble ale clasei Radetzky. — Une salva d'une tourelle double de la classe Radetzky. — Salute from double turrets of the Radetzky-class.

Torpedo los. — Torpedo kilőése. — Izbacivanje torpeda. — Torpédo palte! — Strzał torpeda. — Descărcarea unei torpile. — Décharge d'une torpille. — Firing of a torpedo.

Schleachtschiff mit ausgeleg-
ten Torpedoschutznetzen. —
(Safahajó, a melynek torpedó
elleni védőhálóját kieresz-
tették. — Ratni brod sa
spušteim mrežama za obranu
od torpeda. — Biterni lof
s rozšćenou ohrannou sifi
proti torpedüm. —

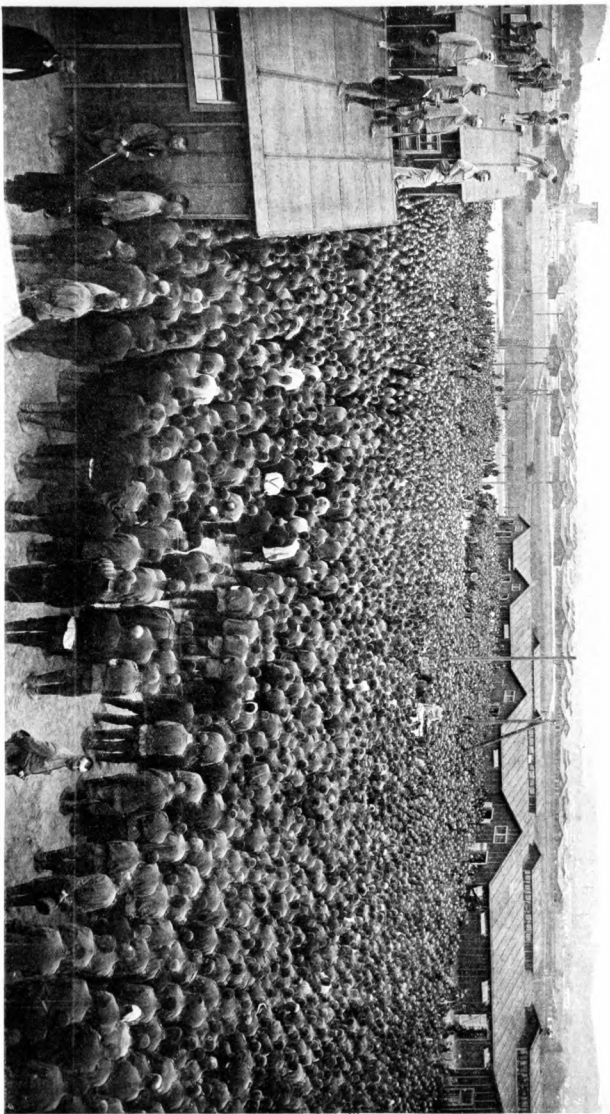

Seeflugzeug vor dem Auf-
fliegen. — Víz repülőgép
felszállás előtt. — Hydroplan
před vzletom. — Mořská
létadla před vzletnutím. —

Okret bojowy z zarzuconymi
sieciami ochronnymi przed
torpedami. — Vas de rasboiu
cu rețelele lăsaite în jos ca
scut împotriva torpilelor. —
Un vaisseau de guerre aux
filets baissés protégeant con-
tre les torpilles. — A battle-
ship with nets protecting
against torpedos.

Hydroplan przed wzlotem.
— Un hydroplan înainte de
pornire. — Un hydroplane
avant le départ. — A hydro-
plan before ascent.

Feldmesse im Gefangenlager Wieselburg. — Tabori mise a wieselburzi (Anszta) fogolytaborban. — Misa u zbrojnickom taboru u Wieselburzu. — Politi mise v tabore zajatcu ve Wieselburzu. — Polna masa w obozcie dla jeńców w Wieselburzu. — Liturgie in tabara de prizonieri dla Wieselburzu. — Une messe dans la station de prizoniers a Wieselburz. — Distric service in the camp of prisoners in Wieselburz.

KUNSTVERLAG ANTON SCHROLL & CO
GES. M. B. H. IN WIEN I, GRABEN 29

Im Laufe des September wird in unserem Verlage erscheinen:

DENKMALE DER KUNST
in den
südlichen Kriegsgebieten
Isonzo-Ebene, Istrien, Dalmatien, Südtirol

Etwa 120 Seiten 8° mit 120 Bildern und begleitendem Text
Herausgegeben von

DR. LEO PLANISCIG

Assistent am k. k. Kunsthistorischen Hofmuseum in Wien

Preis etwa M. 1.80 = K 2.—

Seit jeher haben die Isonzo-Ebene, Istrien, Dalmatien, Südtirol eine bedeutende Rolle in der Geschichte gespielt. Hier prallte das alte Rom mit den jungen Germanenvölkern zusammen und zerbarst. Doch die beiden Kulturen vereinigten sich und aus den Trümmern der einen und der Frische der andern entstanden neues Leben und neue Kunst. Eine merkwürdige Kunst: Die eines Überganglandes, vom Norden und Süden beeinflusst, mit den politischen Wechselfällen neue Richtungen einschlagend. Alle Zeiten und alle Völker haben hier ihre Spuren hinterlassen: Die römische Antike, Bauten wie die Arena von Pola und den Diokletianpalast zu Spalato; das frühe Christentum, die Zeit der Völkerwanderung, Kirchen in Aquileja, Grado, Triest, Muggia, Parenzo, Brioni, Pola und an vielen Orten Dalmatiens; das Mittelalter, großartige Architekturen in Aquileja, Triest, Traù und Trient; Gotik, Renaissance und Barock, schließlich der neue Klassizismus an allen Stellen, Gebäude, Skulpturen, Gemälde, die trotz aller Schicksale bis in unsere Tage erhalten geblieben sind. Man braucht sich nur an das Kastell zu Trient und an dessen Fresken, oder an den Dom von Sebenico, ein Juwel der Renaissance, oder an die so bedeutenden romanisch-gotischen Skulpturen des Kirchenportales von Traù und an die in jüngster Zeit entdeckten Mosaiken der aquilejensischen Basilika zu erinnern, um sich

die erstaunliche Fülle von Kunstwerken
zu vergegenwärtigen, auf die das Interesse jetzt in hervorragendem Maße gerichtet ist.

Die interessante Reihe von Bildern, meist nach Originalaufnahmen unseres Verlages

von einem besonderen Kenner dieser Länder ausgewählt und mit einem kurzen geschichtlichen Text begleitet, macht das billige Büchlein weit über das Tagesinteresse hinaus

dauernd zu einem willkommenen Führer durch die Kunst des österreichischen Südens